

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titvlvs I. De Sponsalibus & Matrimoniis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

- quàm
generat
t. 2. ju
forma
ce in fa
tit. 4.
nat, &
ue imp
fuerit
prædi
nni Ma
his req
quod co
ro ut ha
virum, n
atæ de
do con
fine ad
quali
, v. g.
7. qua
artus
tit. 10.
arum co
ali orta
gali. tit.
tit. 13.
ur. tit.
onem
ne sc
6.
4. Co
4. Considerandi sunt matrimonii effectus, quo-
um præcipuus est legitima prolium nativitas *tit. 17.*
5. Consideratur dissolutio, quæ fit, vel morte, vel
intervivos, si matrimonium accusetur & convinca-
tur nullitatis. *tit. 18.* vel per divortium. *tit. 19.*
quâ dissolutione factâ restitui debet dos & dona-
tio propter nuptias. *tit. 20.*
6. Spectatur reiteratio quam *tit. 21.* permittit,
quoties quoties matrimonium præcedens legitime
fuerit dissolutum.

TITVLVS I.

De

Sponsalibus & Matrimoniis.

§. I.

De

Sponsalibus.

QUÆRES 1. Quid sint Sponsalia? Resp.
Sponsalia à spondendo dicta, sunt *mutua fu-
turarum nuptiarum promissio l. 1. ff. h. t.* alia sunt
de futuro propriè dicta & modò definita; alia
impropriè dicta & de præsentī de quibus §. sequenti
agemus.

QUÆRES 2. Quænam ad valorem Spon-
saliorum requirantur? Respond. Ad valorem spon-
saliorum de futuro plura requiruntur: Primò ut
fiant inter personas iure habiles. Habiles au-
tem censentur, si maiores septennio fuerint, non
etiam minores, nisi malitia suppleverit ætatem *cap.*

D d

lite.

litteras, cap. accessit § c. penult. de desponsat. impub. S. di m
 cundò, ut adsit plena libertas & advertentia ratio cati
 onis; unde nulla sunt sponsalia vi extorta in ebri tem
 rate, somno, furore vel amentia contracta cor. tra
que furiosus c. 32. Scap. dilectus h. t. Tertio ut fiat no a
 inter personas certas & determinatas, unde non exig
 valet promissio uni ex pluribus sororibus indeterm clefi
 natè facta; Quartò ut sit promissio mutua l. i. ff. erit
sponsal. unde Petro promittente, Catharinâ non men
 promittente, non sunt sponsalia, nec oritur obligat quæ
 tio; Quintò, ut sit promissio expressa, vel verba mat
 vel signis consensum sufficienter declarantibus facta prim
 quale signum non est sola annuli traditio, nisi ali mat
 signa accedant, vel consuetudo aliud obtineat, quæ salib
 teste *San. h. disput. 25. num. 2. § 5.* hac in re maxim
 est attendenda.

QUÆRES 3. An sponsalia possint contrahi sub conditione? Respond. Affirmativè. E con
 licet pœna apponi nequeat, utpote libertati matrimonii adversativa *cap. 29. h. t.* poterunt tamen ad
 ci arrhæ à resiliante perdendæ l. *arrhis* Cod. de spon
sal.

OBIICIES. Arrha non obstat libertati matrimonii; ergo nec pœna. Respond. conced. ant
 teced. Neg. conseq. quia arrhæ dantur principia
 ter in signum dati consensûs, & confirmationem
 sponsalitij contractus, pœna autem non adjicitur
 signum dati consensûs, sed in vindictam non im
 pœ pronuntiationis. *Gonzal. in c. 29. h. t. num. 7.*

QUÆRES 4. Quis sit Sponsaliorum effectus? Respond. Sponsalia ritè contracta dupliciter
 habent effectum. Primus est obligatio contrahendi

di matrimonium, quæ gravis est, & sub reatu peccati mortalis contrahentes adstringens. Hæc autem obligatio tunc implenda erit, si terminus contrahendo matrimonio præfixus advenerit; termino autem non præfixo tunc demùm si à comparte exigatur; quod si pars implere recuset, à iudice ecclesiastico per censuras aliasque pœnas compellenda erit; secundus sponsaliorum effectus est impedimentum publicæ honestatis; quæ est quasi affinitas, quæ ex conjunctione animorum oritur, & dirimit matrimonium cum consanguineis alterius sponsi in primo gradu contractum *Trid. sess. 24. c. 3. de reform. matr.* hoc tamen impedimentum non oritur ex sponsalibus quacunque ratione nullis. *Trid. l. cit.*

QUÆRES 5. Quibus modis solvuntur sponsalia? Resp. Solvuntur sponsalia: Primò, mutuò contrahentium consensu; nam obligationes, quæ consensu contrahuntur contraria voluntate dissolvuntur. *§. fin. instit. quibus mod. oblig. tollantur.* idque valet etiam si jurata fuerint. non obstat *cap. 2. b. t.* ubi sponsi dicuntur admonendi, ut datam fidem observent; quia Papa dicit esse monendos, non quòd prohibeantur à sponsalibus etiam juratis mutuo consensu recedere, sed ad evitandam offensionem vulgi quod recessum à sponsalibus juramento firmatis apprehendit tanquam violationem juramenti. Secundò, solvuntur sponsalia impuberis, per ejus dissensum adveniente pubertate. Tertiò, per ingressum Religionis, tecutà professione; qua non tecutà sponsalia ex parte manentis in sæculo solvuntur non item ex parte ingredientis; Quartò, per susceptionem ordinis sacri *(ap. 1. & 2. qui Clerici)*

vel voventes. Trid. sess. 14. can. 9. Quintò, per
tum Religionis, & secundum aliquos etiam casti-
tis. de quo in tit. 6. agemus. Sextò, per fornicationem
sponsalia subsequenter solvuntur ex parte innoce-
tis. Septimò, superveniente mutatione notabi-
litate statum matrimonii reddat ita difficilem, ut
ab initio extitisset, quis prudentum iudicio à spon-
sibus abstinuisset, v. gr. si sponsum unus in-
pram Paralytisin, &c. incidat, oculum, uatum,
aures amittat. Octavò, per lapsum termini
endæ obligationi adjecti.

§. II.

De

Matrimoniiis.

QUÆRES I. Quid sit matrimonium? Re-
Matrimonium est *viri & mulieris legitima*
junctio, individuum vitæ societatem continens
de ritu nuptia. Sive est conjunctio maritalis, id est
vinculum, quo mas & foemina nullo jure impedi-
ad mutuam traditionem corporum in ordine ad
actus ex se ad generationem prolis aptos, & stabilem
vitæ societatem obligantur. Dicitur *Conjunctio*, id est
est animorum, quæ ex mutuo interiori consensu
& exteriori contractu, tanquam ex causâ efficien-
ciente oritur; non autem corporum, quia mat-
rimonium consensus facit, non concubitus *l. nuptia*
ff. de Reg. Jur. & sicut in omni alio contractu, v. g.
emptionis, locationis &c. usus rei non pertinet
ad substantiam contractus, sic nec copula ad ve-
rum matrimonium requiritur, cum sit usus rei in
alterius potestatem translatus; ex quo patet B. Vi-

ginem non obstante castitatis voto verum cum Beat. Josepho matrimonium contraxisse; quia licet in actum ipsum conjugalem consentire non potuerit, consensit tamen in conjunctionem animorum & obligationem tradendi corpus suum, atque debitum conjugale reddendi, quod revelante Deo certò noverat, nunquam exigendum.

QUÆRES 2. Quotuplex sit matrimonium?

Respond. Matrimonium hoc triplex est, *legitimum, ratum & consummatum*. *Legitimum* est contractus legibus conformis, non tamen sacramentalis; talia sunt matrimonia infidelium. *Ratum* est contractus fidelium, ab ecclesiâ approbatus rationem sacramenti habens, nondum tamen copulâ carnali completus. *Consummatum* dicitur, quod accedente fidelium copulâ completum est.

QUÆRES 3. Quænam inter dicta matrimonia sit differentia? Respond. Differentia est ista, quod matrimonium legitimum tantum insolubile sit, quoad affectum contrahentium ab initio spectatum, reipsâ autem sit solubile. matrimonium *ratum* dissolvi nequeat, nisi uno casu, si videl. alter conjugum religionem ingrediatur *cap. 7. de Convers. Conjugat. & Trid. sess. 24. can. 6. de matrim.* Matrimonium autem consummatum nullo unquam tempore, & quacunque ratione dissolvi possit, *Trid. loc. cit. can. 5. & 7.* hanc verò indissolubilitatis rationem diversimodè participant *ratum & consummatum*; illud enim cum repræsentet conjunctionem Christi cum animâ fidei quæ uno casu, adveniente nimirum peccato mortali tollitur, etiam uno tantum casu solvitur; hoc verò cum repræsentet

Id ;

æter-

æternam conjunctionem Christi cum Ecclesiâ, nîdò est indissolubile.

QUÆ RES 4. Quænam ad matrimonium validè contrahendum requirantur? Respondetur, matrimonium validè contrahendum præter alia plurima in decursu explicanda requiritur utriusque contrahentis consensus verbis vel signis exterioribus claratus. *cap. 14. b. t. & l. 30. ff. de R. iur.* qui consensus tanquam actus humanus debet esse liber, de præterito & ab utroque contrahente simul eodem tempore suscepti sacramenti expressus. Hinc non valet nîdò, matrimonium in quo intervenit error circa personam cum errantis nullus sit consensus *l. 9. de iur. & fact. ignor.* ideoque talis error dirimit matrimonium iure naturali, quod ut clarè intelligatur

QUÆ RES 5. Quotuplex sit error? Respondetur, Duplicem esse errorem, primus dicitur error circa substantiam vel ipsum individuum personæ contrahentis, qui matrimonium semper dirimit. *quidam. c. 29. q. 1.* ideoque matrimonium inter Leam & Jacobum quam Rachelem existimavit. *Genes. 30.* nunquam valuisset, nisi Jacob in illam postea confisisset. Secundus error est qualitatis, si quis v.g. contrahat cum Anna, quam virginem divitem vel nobilem credit, cum tamen re ipsa non ita sit; quod non obstat valori matrimonii, cum non tollat consensum ad matrimonium substantialiter requisitum, qui consistit in traditione corporis huic personæ selectâ & manet, nisi illi forsan conditio existimata non inest; per accidens tamen error qualitatis matrimonium irritare potest, si contrahatur cum expressâ talis qualitatis reservatione, vel error qualitatis involvat erro-

tem personæ, quod tunc fit, quando qualitas non est pluribus communis, sed singularis & certum individuum denotans, ut si quis v. g. dicat, se esse unigenitum filium aut filiam certi cujusdam Principis &c. quod si enim hæc qualitas desit, deesse censetur consensus in personam ut late explicat *Sanctus*.
Ex quibus

Inferes primò. Irritum esse matrimonium si id est sine consensu contractum uti *cap. 26. h. t.* decisum est

Inferes secundò. Nullum esse matrimonium metu gravi & ad extorquendum consensum injustè incusso contractum; requiritur enim Iure naturæ consensus qui non censetur adesse, si metus vel coactio intervenierit.

Inferes tertio. Tale matrimonium nullum esse etiam si juramento firmarum fuerit deficit enim consensus spontaneus ad valorem matrimonii necessariò requisitus.

TITVLVS II.

De

Desponsatione Impuberum.

QUÆRES I. Quænam ætas ad matrimonium vel sponsalia validè contrahenda requiratur? Respond. Cum ad sponsalia non nisi usus rationis, ad matrimonium autem insuper pubertas velabilitas ad Copulam conjugalem requiratur, hinc canones diversam ad utrumque ætatem requirunt, ad sponsalia quidem septennium *cap. fin. h. t.* ad matrimonium autem in masculo 14.

D d 4

in